

Δράση 5
Πρόγραμμα Παρέμβασης στην Κρίση
για σοβαρές ψυχικές διαταραχές

2ο Webinar

Ο ρόλος της
θεραπευτικής ομάδας

Εισηγητές:

Μαρία Μαργαρίτη, Αν. Καθηγήτρια Ψυχιατρικής
Ηλίας Βλάχος, Ψυχίατρος

Κατερίνα Κουρέτα, Κοινωνική Λειτουργός
Παρασκευή Χονδράκη, Νοσηλεύτρια

Πρόγραμμα Παρέμβασης και Σταθεροποίησης
της κρίσης σε σοβαρές ψυχικές διαταραχές

Α΄ Ψυχιατρική Κλινική ΕΚΠΑ

- Έναρξη λειτουργίας (2016)
- Τόπος (Ε.Ι του Αιγινήτειου Νοσοκομείου)
- Εξυπηρετεί ασθενείς από όλο το λεκανοπέδιο
- Βασίζεται στη λειτουργία Θεραπευτικής ομάδας

Σε ποιους απευθύνεται

Το πρόγραμμα απευθύνεται σε ενήλικες εξωτερικούς ασθενείς που είτε παρουσιάζουν για πρώτη φορά οξεία ψυχοπαθολογία που χρήζει εντατικής και πολύπλευρης παρέμβασης κάποιας διάρκειας είτε σε ασθενείς που παρουσιάζουν έξαρση και υποτροπή προϋπάρχουσας σοβαρής ψυχικής διαταραχής που δεν μπορεί να αντιμετωπιστεί κατά τη συνήθη ψυχιατρική παρακολούθηση

Έχει σχεδιαστεί ως **εναλλακτική παρέμβαση για ασθενείς που χρήζουν νοσηλείας** και λειτουργεί στο πλαίσιο της Υπηρεσίας επειγόντων της Ψυχιατρικής κλινικής του Αιγινήτειου Νοσοκομείου

Οι στόχοι του προγράμματος

- Η αξιολόγηση, η αντιμετώπιση και η σταθεροποίηση της οξείας ψυχοπαθολογικής κατάστασης σε εξωτερικούς ασθενείς με το λιγότερο κόστος για τους ίδιους και των οικογενειών τους
- Η αποφυγή νοσηλείας (εκτός αν συντρέχουν λόγοι που επιβάλλουν τη νοσηλεία)

Η υπηρεσία αφορά αποκλειστικά ασθενείς που έχουν κριθεί ότι χρειάζονται νοσηλεία

Υπηρεσίες που παρέχονται

- Αξιολόγηση περιστατικού / Σχέδιο παρέμβασης
- Φαρμακευτική θεραπεία
- Ψυχοθεραπευτική υποστήριξη του ασθενούς για την αντιμετώπιση της κρίσης
- Οικογενειακή υποστήριξη για τη διαχείριση της κρίσης
- Εκπαίδευση για τη διαχείριση πιθανών μελλοντικών κρίσεων
- Παραπομπή και διασύνδεση ακολούθως στις κατάλληλες υπηρεσίες

Ειδικότερες παρεμβάσεις

- Πλήρης αρχική αξιολόγηση με αξιολόγηση επικινδυνότητας, κοινωνικές συνθήκες και σχέσεις, ουσίες και σωματική υγεία
- Εντατικές προσπάθειες εγκατάστασης θεραπευτικής σχέσης και διαπραγμάτευσης ενός θεραπευτικού σχεδίου που είναι αποδεκτό από τον ασθενή
- Φαρμακευτική θεραπεία των συμπτωμάτων
- Επικέντρωση στη συνέπεια της λήψης της φα (εποπτεία, ενέσιμη θεραπεία)
- Βοήθεια σε πρακτικά θέματα (διαχειριστικά, επισιτιστικά κλπ)

-
- Βραχείες παρεμβάσεις για την ανάπτυξη δεξιοτήτων επίλυσης προβλημάτων και καθημερινής διαβίωσης
  - Ψυχοεκπαίδευση του ασθενούς και της οικογένειας
  - Αναζήτηση και συζήτηση για τους πιθανούς παράγοντες που οδηγούν σε υποτροπές συμπεριλαμβανομένων των οικογενειακών προβλημάτων και των σχέσεων
  - Εκπαίδευση στην αναγνώριση των πρώιμων συμπτωμάτων της υποτροπής και επικέντρωση στη διαχείριση του άγχους.
  - Ο σχεδιασμός της αποχώρησης από το πρόγραμμα ξεκινά νωρίς με προσπάθειες σύνδεσης με τις τοπικές ψυχιατρικές υπηρεσίες

Χρόνος παρέμβασης

Ο χρόνος που απαιτείται για τη σταθεροποίηση της κατάστασης είναι εξατομικευμένος (συνήθως 1-2 μήνες)

Προσωπικό

Ψυχίατροι:

Μαρία Μαργαρίτη (ψυχίατρος-Υπεύθυνη του Προγράμματος)

Ηλίας Βλάχος (Ψυχίατρος)

Κοινωνική Λειτουργός: Κατερίνα Κουρέτα,

Κοινωνιολόγος: Δήμητρα Μπουραζάνα

Νοσηλεύτρια: Παρασκευή Χονδράκη

Ψυχολόγοι/ εθελοντές

Εκπαιδευόμενοι επαγγελματίες υγείας/εθελοντές

Ο ρόλος του ιατρού στο Πρόγραμμα Παρέμβασης στην Κρίση

Ο γενικός ρόλος του ψυχιάτρου

- Η φροντίδα του ασθενή (όπως επιτάσσει η ιατρική επιστήμη και εκπαίδευση)
- Η διαχείριση της πολυπλοκότητας, της βαρύτητας και της επικινδυνότητας
- Η διδασκαλία και η εκπαίδευση
- Η έρευνα και η καινοτομία
- Η αντιμετώπιση των προκαταλήψεων και του στίγματος
- Η άσκηση ηγεσίας

Οι 10 υποχρεώσεις του ιατρού

1. Επαγγελματική ικανότητα
2. Εντιμότητα με τους ασθενείς
3. Τήρηση του απορρήτου
4. Διασφάλιση της κατάλληλης σχέσης με τον ασθενή
5. Η βελτίωση της ποιότητας της φροντίδας
6. Η βελτίωση της πρόσβασης στην φροντίδα
7. Η δίκαιη κατανομή πεπερασμένων πόρων
8. Επιστημονική γνώση, επίκαιρη και τεκμηριωμένη
9. Διαχείριση των αντικρουόμενων συμφερόντων προς όφελος της εμπιστοσύνης
10. Επαγγελματική υπευθυνότητα

Ο ρόλος του ιατρού

- Κλινικός/θεραπευτικός
Διάγνωση και θεραπεία
- Συντονιστικός/ Καθοδηγητικός/ηγετικός
Διεπιστημονική θεραπευτική ομάδα

The image features a blue background with a white network diagram of interconnected nodes and lines. In the lower-left corner, there is a silhouette of two people sitting and talking. One person is on the left, gesturing with their hand, while the other is on the right, listening. The overall aesthetic is professional and technological.

Ο θεραπευτικός και κλινικός ρόλος του ιατρού στο «Πρόγραμμα παρέμβασης στην κρίση»

- Διάγνωση (κλινικό ιστορικό, αξιολόγηση)
- Αξιολόγηση κινδύνου και ενδεχόμενο σχέδιο αποσόβησης κινδύνου
- Κατάστρωση θεραπευτικού σχεδίου
- Αναγνώριση και διαχείριση συννοσηρότητας
- Δημιουργία θεραπευτικής σχέσης (εμπαθητική προσέγγιση και ανάπτυξη εμπιστοσύνης)
- Φαρμακευτική θεραπεία βασισμένη σε τεκμηριωμένη γνώση
- Διερεύνηση και αναγνώριση των επιθυμιών του ασθενή
- Δημιουργία θεραπευτικού συμβολαίου με τον ασθενή
- Διαχείριση προκατάληψης/στίγματος
- Εκπαίδευση ασθενών, οικογένειας και επαγγελματιών υγείας
- Επικοινωνία με άλλους επαγγελματίες υγείας
- Αναγνώριση των ορίων των θεραπευτικών δυνατοτήτων του
- Ερευνητική τεκμηρίωση και παρακολούθηση των παρεμβάσεων

Ο καθοδηγητικός ρόλος του ιατρού

Βασικές προϋποθέσεις:

- Επιθυμία ανάληψης του ρόλου και των ευθυνών που απορρέουν και
- Κατανόηση του εαυτού του και των περιορισμών του

Πρότυπα ηγεσίας

Αυταρχικό μοντέλο

Προσανατολισμένο στην ισχύ της θέσης

Δρα αποθαρρυντικά

Δεν ευνοεί την ανεξαρτησία στις αποφάσεις

Δημιουργεί κλίμα φόβου

Προβληματικό στη διαχείριση των λαθών

Μεταμορφωτικό μοντέλο

- Προσωπικό ενδιαφέρον για τις ανάγκες των μελών
- Ενεργητική ενθάρρυνση της ομάδας για καινοτομία και βελτίωση
- Σαφής τοποθέτηση των στόχων και κινητοποίηση που διακινεί τα μέλη
- Εμπνέει εμπιστοσύνη και σεβασμό και δρα σαν πρότυπο

Οι 9 διαστάσεις του μοντέλου ηγεσίας και καθοδήγησης

1. Να μπορεί να εμπνέει έναν κοινό στόχο
2. Να καθοδηγεί με φροντίδα
3. Να μοιράζεται το όραμά του
4. Να κινητοποιεί την ομάδα
5. Να λειτουργεί με υπευθυνότητα και δικαιοσύνη
6. Να αναπτύσει τις δυνατότητες
7. Να συνδέει την υπηρεσία
8. Να παράγει αποτελέσματα

Στοιχεία αποδοτικής καθοδήγησης

Δημιουργία
οράματος

Κίνητρο
καθοδηγούμενο
από τις ανάγκες

Αποτελέσματα

Ανάπτυξη ικανοτήτων

Συμπέρασμα

Η υιοθέτηση του μεταμορφωτικού μοντέλου ηγεσίας παράγει

- καλλίτερα θεραπευτικά αποτελέσματα
- βελτιώνει τη λειτουργία και τον καλλίτερο σχεδιασμό της υπηρεσίας
- Προκαλεί αυξημένη ικανοποίηση στα μέλη
- Εγγυάται καλλίτερα αποτελέσματα και
- Υψηλού επιπέδου φροντίδα

fppt.com

Ο Ρόλος του Κοινωνικού Λειτουργού

Αικατερίνη Κουρέτα, Κοινωνική Λειτουργός, Αιγινήτειο Νοσοκομείο

Το παρόν και το μέλλον της ψυχιατρικής περίθαλψης απαιτεί οι επαγγελματίες υγείας

να είναι έτοιμοι να ανταποκριθούν άμεσα σε μια σειρά από προκλήσεις να παρέχουν ασφαλή και αποτελεσματική ψυχιατρική φροντίδα στις περιπτώσεις επεισοδίων οξείας κρίσης

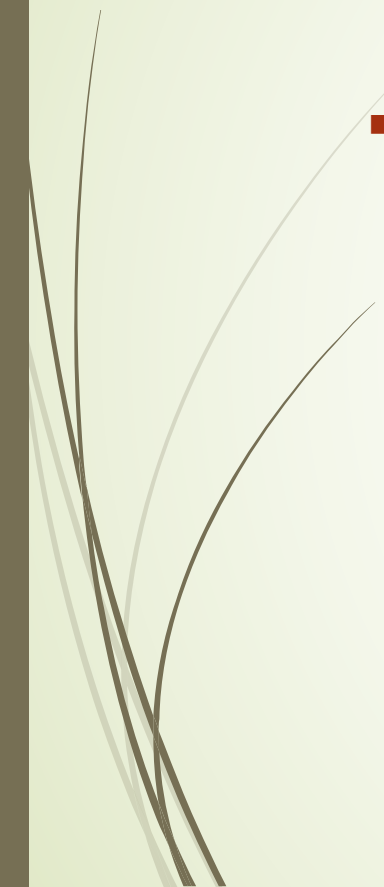

-
- ▶ *Η αναγνώριση ότι καμιά ειδικότητα δεν μπορεί να ανταποκριθεί από μόνη της στις απαιτήσεις που μια ψυχική νόσος θέτει στο σύστημα υγείας καθιστά αναγκαία τη δημιουργία ομάδων ψυχικής υγείας με συμμετοχή επαγγελματιών διαφορετικών ειδικοτήτων*
  - ▶ *Αναπόσπαστο κομμάτι μιας διεπαγγελματικής ομάδας αποτελούν και οι κοινωνικοί λειτουργοί*

- **Η Διεθνής Ομοσπονδία Κοινωνικής εργασίας (IFSW, 2000)**
ορίζει το επάγγελμα της κοινωνικής εργασίας ως ένα που
προάγει τη κοινωνική αλλαγή, την επίλυση προβλημάτων στις
ανθρώπινες σχέσεις και την ενδυνάμωση των χρηστών για την
προαγωγή της ευημερίας τους

-
-
- ▶ Σύμφωνα με τα ιστορικά δεδομένα το επάγγελμα της κοινωνικής εργασίας άρχισε να δραστηριοποιείται στον τομέα της ψυχικής υγείας από τα πρώτα στάδια ανάπτυξης του επαγγέλματος
  - ▶ Η παρέμβαση σε περιπτώσεις κρίσης αποτέλεσε αναπόσπαστο στοιχείο της πρακτικής της κοινωνικής εργασίας (*Golan, 1978*)

**► Οι κοινωνικοί λειτουργοί ως επαγγελματίες είναι συχνά
αντιμέτωποι με καταστάσεις κρίσης είτε αυτές αφορούν
ψυχοκοινωνικές κρίσεις είτε κρίσεις που σχετίζονται με την
ψυχική υγεία**

Οι παρεμβάσεις τους προκειμένου να ανταποκριθούν αποτελεσματικά στην αντιμετώπιση μιας επείγουσας ψυχιατρικής κατάστασης πρέπει να είναι πολυδιάστατες και πολυεπίπεδες

Στήριξη των
φροντιστών

Εκτίμηση των
ατομικών αναγκών
του ασθενούς κ
των φροντιστών

Ανάπτυξη
αποτελεσματικού
κοινοτικού δικτύου

Οι κοινωνικοί λειτουργοί σε επίπεδο οικογένειας

- ▶ Δίνουν έμφαση στις συνδέσεις μεταξύ του ατόμου και της οικογένειάς του, υιοθετούν μια συστημική προοπτική και αντιμετωπίζουν την οικογένεια όχι ως μέρος του προβλήματος αλλά ως μέρος της λύσης
- ▶ Μεριμνούν για τη συμπερίληψη στη θεραπευτική διαδικασία του υποστηρικτικού δικτύου των ασθενών και ενθαρρύνουν τη συνειδητή συμμετοχή του στη λήψη αποφάσεων
- ▶ Επιχειρούν να ανοίξουν έναν ουσιαστικό διάλογο με τα μέλη της οικογένειας και να δημιουργήσουν ένα σύστημα χρήσιμης βοήθειας που είναι προσαρμοσμένο στο πλαίσιο της συγκεκριμένης κρίσης και των συγκεκριμένων ανθρώπων

-
- ▶ Ενθαρρύνουν– στηρίζουν τους φροντιστές με στόχο τη συναισθηματική τους αποφόρτιση, κατανόηση κ επεξεργασία των συναισθημάτων τους
  - ▶ Διερευνούν το συναισθηματικό κλίμα και τα δυναμικά ανάμεσα στον ασθενή και τους φροντιστές
  - ▶ Συλλέγουν στοιχεία από το κοινωνικό ιστορικό
  - ▶ Ενημερώνουν τους φροντιστές για τη νόσο και τις συνέπειές της, τις δυνατότητες φαρμακευτικής και ψυχοθεραπευτικής αντιμετώπισης
  - ▶ Ενημερώνουν για τη θεραπευτική διαδικασία
  - ▶ Προετοιμάζουν/εκπαιδεύουν για την πρόληψη μιας πιθανής υποτροπής ή τη διαχείριση μιας νέας ψυχιατρικής κρίσης στο μέλλον
  - ▶ Διαμεσολαβούν ανάμεσα στους φροντιστές και την υπόλοιπη διεπιστημονική ομάδα

Σε ατομικό επίπεδο

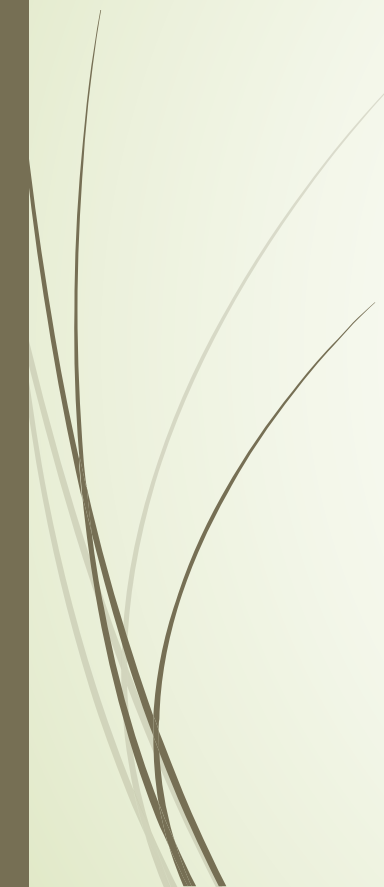
- ▶ Ο κοινωνικός λειτουργός αναλαμβάνει άμεσο και ενεργό ρόλο για τη μείωση των δυσμενών επιπτώσεων των διακρίσεων και του κοινωνικού στιγματισμού με όρους **α.** ενδυνάμωσης του ατόμου και διαπραγμάτευσης θετικών κοινωνικών ταυτοτήτων **β.** άρσης των κοινωνικών διαδικασιών που ενισχύουν τον κοινωνικό στιγματισμό
- ▶ Παρακολουθεί τον ασθενή μετά την ολοκλήρωση της συνεργασίας με το Πρόγραμμα με στόχο τη διασφάλιση της συνεργασίας του με την υπηρεσία παραπομπής

- *Με δεδομένο ότι μια κρίση και ειδικότερα μια κρίση σχετική με την ψυχική υγεία δεν είναι μόνο ένα σύνολο κλινικών συμπτωμάτων αλλά ένας συνδυασμός των συμπτωμάτων αυτών, των κοινωνικών προβλημάτων και των συναφών κινδύνων, οι κοινωνικοί λειτουργοί δραστηριοποιούνται στη κατεύθυνση κινητοποίησης των διαθέσιμων πηγών της κοινότητας για την παροχή πρακτικής και ουσιαστικής βοήθειας*

-
- Αξιολόγηση των κοινωνικών προβλημάτων που συνυπάρχουν με τη νόσο
  - Ενημέρωση για κάθε είδους παροχές και τις διαδικασίες που πρέπει να ακολουθηθούν
  - Παραπομπή και διασύνδεση με υπηρεσίες και προγράμματα κατάλληλα για την περαιτέρω αντιμετώπιση των αναγκών και των εκτιμώμενων προβλημάτων
  - Διασύνδεση με υπηρεσίες της κοινότητας για τη διασφάλιση της θεραπευτικής συνέχειας

-
-
- Οι κοινωνικοί λειτουργοί, εκτιμούν τη κατάσταση και προσπαθούν να διαμορφώσουν ένα σχέδιο σε συνεργασία με τους χρήστες των υπηρεσιών προκειμένου να αλλάξουν τις τυχόν αρνητικές καταστάσεις της ζωής τους.
  - Η αξιοποίηση δε της άποψης των ληπτών των υπηρεσιών και η αναγνώριση ότι οι άνθρωποι που υπάρχουν μέσα σε ένα δεδομένο σύστημα έχουν μεγαλύτερη κατανόηση των πραγματικοτήτων και των αποχρώσεων αυτού του συστήματος από εκείνους που βρίσκονται εκτός αποτελεί δομικό στοιχείο των παρεμβάσεων τους.

“Η κοινωνική εργασία είναι μια συνεργατική πρακτική” (Morrison, 2006)

Δεν είναι αρκετό για τους κοινωνικούς λειτουργούς να μπορούν να συνεργάζονται με τους χρήστες των υπηρεσιών τους, εάν δεν μπορούν να δημιουργήσουν και να διατηρήσουν εποικοδομητικές σχέσεις εντός και εκτός των οργανισμών που δραστηριοποιούνται καθώς από τη συνεργασία αυτή εξαρτάται, ως ένα βαθμό, η αποτελεσματικότητα των παρεμβάσεων τους

-
- ▶ *Η επαγγελματική συμβολή του κοινωνικού λειτουργού στο πλαίσιο της διεπαγγελματικής ομάδας αφορά τη διασφάλιση των δομών ισχύος και την προώθηση, μέσα από την εμπειρία του, των μη ιεραρχικών μοντέλων εργασίας στη διαδικασία αξιολόγησης και λήψης αποφάσεων (Lloyd & Taylor, 1995)*

Ανεξάρτητα, ωστόσο, από τον μοναδικό και διακριτό ρόλο του κοινωνικού λειτουργού και των υπολοίπων επαγγελματιών στο πλαίσιο μιας διεπαγγελματικής ομάδας η συνεργασία και το μοίρασμα του ελέγχου και της δύναμης τόσο μεταξύ των επαγγελματιών όσο και μεταξύ των επαγγελματιών και των χρηστών των υπηρεσιών είναι καθοριστική και ίσως, θα μπορούσαμε να πούμε, εκείνη που συμβάλει στη μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα των όποιων θεραπευτικών αποτελεσμάτων.

ΣΑΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ!